

Spojrzenie w czerwcowe niebo 2020

"W czerwcu się pokaże, co nam PAN da w darze"

Tak się mówi żartobliwie odnośnie przyznawanych grantów na badania naukowe, ponadto z desperacją znosimy obostrzenia w życiu codziennym związane z obecnością koronawirusa, który zdeorganizował wszelkie programowe działania. Czerwiec oprócz tego to okres najkrótszych nocy oraz pięknych świtów i zmierzchów dogodnych dla obserwacji nieba i ostatnich wiosennych spacerów. Mamy zatem krótkie ciepłe noce, które co prawda nie sprzyjają obserwacjom astronomicznym, ale są one cenne dla miłośników nieba.

Tegoroczne astronomiczne *Lato* rozpocznie się nocną porą, w sobotę 20 czerwca o godz. 23.44 – kiedy to **Słońce** w swej rocznej wędrówce po *Ekliptyce* oddali się najbardziej na północ od równika niebieskiego osiągając punkt przesilenia letniego zwany punktem *Raka*. W tym dniu w Krakowie **Słońce** w chwili przejścia przez południk góruje nad horyzontem na wysokości prawie 63 i pół stopnia. Wzchodzi tego dnia o godz. 4.30, a zachodzi o 20.53, zatem dzień będzie trwał 16 godzin i 23 minuty. Będzie to najdłuższy dzień (i najkrótsza noc) tego roku, a dłuższy od najkrótszego dnia w Krakowie i okolicy aż o 8 godz. i 18 minut.

Najwcześniej **Słońce** wchodzi u nas już w dniu 15 czerwca (godz. 4.30) i takich wczesnych wschodów **Słońca** będziemy doświadczać przez 8 kolejnych dni. Najpóźniej zachodzi w dniu 19 czerwca (godz. 20.53) i tak późnych zachodów **Słońca** będzie aż 12. Dni, w których Słońce będzie najdłużej nad horyzontem, doświadczymy przez cały tydzień od 17 do 24 czerwca. W tym też okresie, na św. Jana (24 VI) często padają obfite deszcze. Po tegorocznej suchej wiosnie być może one wystąpią, zobaczymy. Tak czy inaczej będzie z pogodą, to na *Dzień Dziecka* **Słońce** wchodzi o godz. 4.36, a zachodzi o godz. 20.41. Dzień będzie trwał 16 godz. i 5 minut. Będzie jeszcze krótszy o 18 minut od najdłuższego dnia roku. Natomiast ostatniego czerwca **Słońce** wchodzi o godz. 4.34, a schowa się pod horyzontem o godz. 20.53 i dzień będzie niezauważalnie ale już krótszy od najdłuższego dnia roku o 4 minuty.

Aktywność magnetyczna **Słońca** w czerwcu będzie na niskim poziomie, jedynie co nieco podwyższona w ostatniej dekadzie miesiąca. Pamiętajmy, iż obserwacje plam na **Słońcu** prowadzimy wyłącznie przy zastosowaniu odpowiednich filtrów spektralnych lub rzutowanego na ekran obrazu **Słońca** z lunety. Zainteresowanych takimi obserwacjami naszej gwiazdy zapraszamy (jeśli zniesione zostaną restrykcje związane z pandemią) na dziedziniec Szkoły Podstawowej obok przebudowywanego *Młodzieżowego Obserwatorium Astronomicznego*, gdzie w pogodne dni będą zorganizowane specjalne pokazy **Słońca**. Ponadto w niedzielę 21 VI wystąpi obrączkowe zaćmienie **Słońca**. Początek o świcie w Afryce, potem kolejno w południowo-wschodniej Europie, Azji, a zakończy się w Mikronezji.

Księżyc powita *Lato* w nowiu. Zatem bardzo krótkie ale bezksiężycowe noce będziemy mieli na przełomie 3 i 4 tygodnia czerwca, a kolejność faz **Księżycy** będzie następująca: pełnia 5 VI

o godz. 21.12, ostatnia kwadra 13 VI o godz. 08.24, nów 21 VI o godz. 08.41 i pierwsza kwadra 28 VI o godz. 10.16. W perygeum (najbliżej **Ziemi**) będzie **Księżyc** dwukrotnie: 3 VI o godz. 06 i 30 VI o godz. 04, a w apogeum (najdalej od **Ziemi**) będzie 15 VI o godz. 03. W dniu 5 VI wystąpi - mało atrakcyjne - półcieniowe zaćmienie Księżyca z maksimum o godz. 20.58 widoczne również w północnej Polsce. Ponadto **Księżyc** w tym miesiącu zakryje **Wenus** 19 VI o godz. 11, co będzie widoczne w północno-wschodniej części Polski. W Krakowie możemy obserwować na niebie ich zbliżenie a także wcześniejsze zbliżenie **Księżyca** do **Jowisza** w dniu 8 VI i dzień później, tj. 9 VI do **Saturna** a później do **Marsa** po północy 14 VI.

Jeśli chodzi o planety, to **Merkurego** znajdziemy do końca wiosny czerwcowej nisko na wieczornym niebie tuż po zachodzie **Słońca**. Najlepsze warunki do jego obserwacji przypadają na pierwszy tydzień miesiąca. Z nastaniem lata skryje się w promieniach słonecznych, by pojawić się na porannym niebie po 10 lipca.

Wenus pojawi się w drugim tygodniu miesiąca jako *Gwiazda Poranna*, ale bardzo nisko nad horyzontem poprzedzając co nieco wschód **Słońca**. Z upływem dni tego lata aż do stycznia 2021 roku będzie coraz wcześniej poprzedzać wschód naszej gwiazdy.

Mars dostępny będzie do obserwacji od północy goszcząc w gwiazdozbiornie *Ryb*. Tam też 14 VI o godz. 02, zbliży się doń **Księżyc**.

Jowisz będzie widoczny w czerwcu na niebie już przed północą goszcząc w gwiazdozbiornie *Strzelca*. Wieczorem 8 VI **Księżyc** zbliży się do tej planety na odległość 2 stopni.

Saturna przebywającego w gwiazdozbiornie *Koziorożca* możemy obserwować już przed północą. Nad ranem 9 VI **Księżyc** zbliży się do tej planety na odległość 3 stopni.

Uran gości w gwiazdozbiornie *Barana* a widoczny jest nisko nad wschodnim horyzontem krótko przed świtem. Nad ranem 17 VI **Księżyc** zbliży się do tej planety na odległość 4 stopni.

Neptuna w *Wodniku* można obserwować również na wschodnim niebie w drugiej połowie nocy. Do tej planety 13 VI tuż po północy zbliży się **Księżyc** na odległość 4 stopni. Aby jednak dostrzec te dwie ostatnie planety gołym okiem, trzeba mieć jednak sokoli wzrok.

Natomiast w dniach od 22 VI do 2 VII będzie możliwość zliczania meteorów z czerwcowego roju *Bootydów* (czyli wylatujących z gwiazdozbiornu *Wolarza*). Maksimum ich aktywności przypada na 28 VI, a **Księżyc** w pierwszej kwadrze będzie skutecznie przeszkadzał w wieczornych obserwacjach. Oby pogoda nam dopisywała. Zaś z drugiej strony nasuwa się takie staropolskie przysłowie:

„W początku lata poranne grzmoty są zapowiedzią rychliwej słyty”

Wobec takich prognoz życzę Państwu u progu zbliżających się wakacji i nadchodzącego sezonu urlopowego samych słonecznych i ciepłych dni z jak najmniejszą ilością burz.